

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 164. Quale ergo statui possit pretium rei necdum præsentis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

» &c. , quibus incumbit solvere magnatum debi-
 » ta , uni potius solvere quàm alteri , (nisi quis
 » fortè jus præ aliis habeat , ut *vid. supra de ordine*
 » *restit.*) sed teneri omnibus solvere pro rata, *Bon.*
 » *l. 6. V. Trul. d. 10. n. 3.*

A D D E N D A.

928 Q. 162. *Quid notandum sit circa doctrinam hu-*
jus articuli. R. Quæ *Busenbaum* habet resol. 8. de
 contractu revenditionis , intelligenda sunt se-
 cundùm dicta hîc à n. 902. & dicenda n. 991.
 Quæ habet resolut. 13. de vendente rem alie-
 nam, intellige secundùm dicta p. 1. n. 1041. Quæ
 habet resolut. 14. de sartoribus , intellige secun-
 dùm ibidem dicta n. 1044. Pro reliquis melius
 explicandis jam addemus aliqua.

929 Q. 163. *An venditio debeat esse de re & pretio de-*
terminato. R. Affirmativè , hinc venditio rei
 determinatæ , aut rei determinatæ , sed facta pro
 pretio indeterminato , est invalida , uti si dicas ,
 vendo tibi rem aliquam , vendo tibi hoc vinum
 justo pretio , quanti volueris &c. Ratio est , quia
 in his casibus non potest resultare obligatio tra-
 dendî rem vel pretium , quorum utrumque in se
 est semper aliquid determinatum , ita *Lugo in*
resp. mor. l. 6. d. 18. Spor. t. 6. c. 5. n. 7. , Valeret
 tamen , si diceres , emo à te hunc equum , quanti
 tu emisti , quanti in his nundinis vendentur simi-
 les equi ; item , emo hac pecuniâ , quanta est in
 meo marsupio &c. quia hîc à parte rei adest cer-
 tum & determinatum pretium.

930 Q. 164. *Quid circa rerum pretia sit notandum.*
R. Seqq. §. 1. Pretium , est pecunia , quæ pro
 merce datur : hinc ante inventionem pecuniæ
 non

non fiebat emptio aut venditio, quia deerat pretium, sed tantum fiebant permutationes rerum per contractus innominatos, uti, *do, ut des*; *do vinum, ut des pannum* &c.

§. 2. Pretium, aliud est legitimum, quod publica lege vel voluntate Superioris taxatur; aliud naturale seu vulgare, quod constituitur ex consensu partium secundum materiam mercis spectatam secundum esse usuale & æstimationem hominum. Pretium legitimum consistit in indivisibili; & ex justitia observari debet sub onere restitutionis; desinit tamen obligare taxa, si ab initio fit, vel mutatis circumstantiis fiat injusta, si infra fines justii pretii, *7lls. t. 4. d. 2. n. 399.* cum communi: aut si res taxæ sint notabiliter meliores, quam quæ communiter in foro venduntur; aut si Superior permittat vendi extra taxam, quamvis unum vel alterum puniat, volens experiri, an retineatur taxa, *Fagund. Tambur. Spor. supra s. 1.* Potest autem emptor emere infra taxam, si hæc in ejus favorem sit posita, quia nemo obligatur uti tali favore: Econtrà peccat, v. g. *lanio*, si meliores carnes vendat supra taxam, ossa verò & viliora carniū, secundum taxam; tenetur enim æqualiter partiri carnes, cum proportione partium meliorum & viliorum.

§. 3. Pretium vulgare est, summum, medium, infimum, v. g. si medium pretium sint decem, infimum erunt octo cum dimidio, summum verò undecim cum dimidio, & ita de aliis, servatâ proportione, semper tamen minuendo, ut putat *Mol.*, v. g. si pretium medium sint 100, infimum debent esse 95., summum 105: Notat tamen *Spor. n. 26.* pro hoc tempore id dici scrupulose,

pulosè, ideoque putat standum esse iudicio prudentum, secundum circumstantias fori & communem sensum negotiatorum.

933 §. 4. Pretium vulgare sæpe mutatur, prout est copia vel penuria tum mercium tum emptorum, non potest tamen particularis aliquis ideo augere pretium mercis, quia ipse circa illam passus est infortunium, nam res tanti valet, quanti per se æstimatur communiter, non quanti tibi per infortunium vel imprudentiam valet. Quòd si infortunium commune multis mercatoribus induceret penuriam mercium, jam augeri posset pretium, etiam pro eo, qui infortunium non esset passus. Deinde cum pretium vulgare pendeat ex æstimatione hominum, res plura vendi potest apud celebrem artificem, quia nobilitas artificis celebrat artefactum, supponitur enim esse nobilior.

934 §. 5. Non licet augere pretium mercis, ex eo quòd videas emptorem valde indigere illa, aut erga illam affici, quia indigentia illa vel affectus non est res vendentis nec merci intrinseca, sed est res ementis, ergo ob illam iniquum est plus exigere.

935 §. 6. Merces extra officinam ultro oblataz emi possunt minoris, uti cum communi *Caj. L. p. Less. Lug. Dian.* & alii apud *Moy. t. 1. t. 6. d. 6. q. ult. n. 8.*; imò secundum *Rebell.* & alios vilescunt usque ad dimidium, signum enim est, quòd fit vel paucitas emptorum, vel modica mercis necessitas, aut exigua utilitas. Similiter quæ sub habita venduntur, admittunt pretium, quod sine fraude extorqueri potest, hinc vendi possunt vel emi pretio parvo aut magno, etiam infra vel supra dimi-

dimidium pretii, quo emeris in officina, nam ita
usus præscripsit, *Mol. Bonac. Laym.*

§. 7. In alia venditione vel emptione supra 936
vel infra justum pretium, quamvis excessus vel
defectus non attingat dimidium justii pretii, si
tamen non fit intra illius fines, fit injuria, & est
in conscientia obligatio restituendi, est commu-
nis & certa cum *Lugo d. 20. n. 168. Spor. n. 27.*
Sylvio in resolut. Cas. p. 1. V. Contractus, & quam-
vis aliqui Juristæ dixerint licitam esse venditio-
nem, dummodo non fiat supra dimidium justii
pretii, hos tamen rectè confutant *S. Th. 2. 2.*
q. 77. a. 1. in O. & ad 1. Less. l. 2. c. 21. n. 21. alii-
que communiter. Quòd si fit læsio ultra dimi-
dium, etiam in foro externo sæpe datur actio
contra lædentem, ut vel rescindatur contractus,
vel reducatur ad æqualitatem, uti pluribus ex-
plicat *Castrop. d. 5. p. 17. Vide Ills. t. 4. d. 2. à n. 419.*

§. 8. Si supra justum pretium vendidisti Cajo, 937
qui ut se servaret indemnem, eodem pretio in-
justo revendidit Titio, teneris non Cajo sed Ti-
tio restituere, quia hic solus passus est damnum,
Sanch. Lug. Tambur. Spor. n. 29. contra Bardi, cu-
jus probabilem sententiam sequendo, si Cajo
restituisses, *Tambur. & Spor.* dicunt te satisfacisse,
quia sic Cajum magis obligâsset & reddidisses
potentem ad restituendum Titio.

§. 9. Si emptor sciat pretium mercis mox no- 938
tabiliter augendum, emere potest pretio nunc
currente multo minore; item, si sciat mercem
aliquam vel monetam prohibendam, potest
mercem vendere vel exponere monetam secun-
dum æstimationem præsentem, quia hoc est ju-
stum pretium aut valor publicus pro nunc, ne-

que alicui nocere debet privata notitia, quam de re aliqua per accidens habet. Dico, privata, nam omnes cum *Lugo* d. 26. n. 140. docent Magistrus ipsos, qui pretia rerum mutant, vel talia vendi aut exponi prohibent, non excusari, si studio faciant, vel expectent, v. g. donec ipsi omnia su vendiderint aut exposuerint, nam ex suo officio tenentur impedire damna communia, & facere, ut ex suis legibus, quantum fieri potest, unus non gravetur plus altero; rectè tamen addit *Lugo* posse eos non aliter ac alios bonâ fide distrahere sua non obstante tali notitiâ, quando in eadem quantitate, seclusâ illâ notitiâ, distrahuri fuissent: consentiunt alii cum *Ills.* t. 4. d. 2. n. 403.

239 §. 10. Si Quæstor mandatum accipiat à Principe, ut statim 1000. mensuras vendat pretio currenti, v. g. singulas aureo, si sciat pretium rei vendendum intra mensem ad 2. etiam vel 3. aureos in singulas mensuras, licitè facit mittendo Principi 1000. aureos, volendo sibi rem emere cum ejus periculo & spe istius lucri post mensem, ut *Spor.* n. 34., & ratio est, quia habebat jus emendi non aliter atque alius.

240 Q. 165. Quale ergo statui possit pretium rei necdum presentis. R. Statui potest, vel quale reipsum erit, quando res existet, & tradetur, vel quale probabiliter putatur futurum, vel si haberi non possit probabilitas futuri pretii, quale omnibus pensatis arbitrio prudentum videtur justum: Notat autem *S. Thom.* opusc. 73. c. 10. non esse vitium minoris emere, v. g. segetes crescentes, quam valituræ sunt maturæ, quia res imperfecta seu necdum apta ad usum, est minoris valoris, cum ad usum necdum serviat: quòd si eam ita imper-